

**PROFESSIONELE BACHELOR IN HET ONDERWIJS
SECUNDAIR ONDERWIJS**

Afstudeerproject

Hoe kiezen leerlingen en hun
ouders een secundaire school

Kwantitatief onderzoek naar het
rendement van opendeurdagen

**PROFESSIONELE BACHELOR IN HET ONDERWIJS
SECUNDAIR ONDERWIJS**

Afstudeerproject

Hoe kiezen leerlingen en hun
ouders een secundaire school

Kwantitatief onderzoek naar het
rendement van opendeurdagen

PROMOTOR
ANNEMIE SKOPINSKI
OPVOEDKUNDE

GERT-JAN HOUWAER
ECONOMIE-GESCHIEDENIS
ACADEMIEJAAR 2014-2015

Voorwoord

Elke laatstejaarsstudent van de lerarenopleiding krijgt de uitdaging om een afstudeerproject te ontwikkelen over een aan het onderwijs gerelateerd thema. Voor u ligt mijn afstudeerproject, wat tevens het eindpunt vormt van mijn drie jaar durende opleiding binnen Hogeschool PXL. Ik koos ervoor een onderzoek te voeren naar het rendement van opendeurdagen bij de keuze van een secundaire school om na te gaan of een opendeurdag nu werkelijk zo'n grote invloed uitoefent op leerlingen en hun ouders. Ik wens dan ook de mensen te bedanken die, elk op hun manier, geholpen hebben bij de realisatie van dit afstudeerproject.

Dit afstudeerproject had ik nooit kunnen realiseren zonder de begeleiding van mijn promotor, mevrouw Annemie Skopinski. Vanuit haar kennis over het onderwerp heeft ze via opbouwende kritiek en suggesties mijn afstudeerproject in de goede richting gestuurd. Daar wil ik haar dan ook hartelijk voor bedanken.

Ook alle scholen en ouders die bereid waren mee te werken aan het onderzoek verdienen een welgemeend dankjewel. Zonder hun medewerking had dit onderzoek nooit kunnen plaatsvinden.

Tenslotte wens ik nog mijn ouders te bedanken voor de steun gedurende de hele opleiding.

Inhoud

Situering.....	3
1 Inleiding.....	3
2 Probleemstelling.....	5
3 Onderzoeksvragen.....	7
Deel 1: literatuurstudie.....	8
1 Onderwijskwaliteit	8
2 Schoolkeuzemotieven	9
3 Indicatoren voor kwaliteit	10
3.1 Levensbeschouwing.....	10
3.2 Heterogeniteit.....	11
3.3 Prestaties en resultaten.....	13
3.4 Sociale vaardigheden.....	14
3.5 Zorgleerlingen	14
3.6 Onderwijsvormen	16
4 Bespreking onderzoek Engelen en Gryp	18
Deel 2 onderzoeksopzet en methodologie.....	20
1 Onderzoeksmethode.....	20
1.1 Kwantitatief onderzoek	20
1.2 Online onderzoek.....	20
2 Onderzoekseenheden	22
2.1 Selectie van regio en scholen.....	22
2.2 Beschrijving van de scholen	22
2.3 Beschrijving van de respondenten.....	23
3 Dataverzameling	24
Deel 3 onderzoeksresultaten.....	25
1 Ouders over deelname aan opendeurdagen	25
2 Bijdrage opendeurdagen aan schoolkeuze.....	27
3 Kwaliteit opendeurdagen.....	29
4 Motieven voor schoolkeuze	31
5 Vergelijking resultaten landelijke en stedelijke regio	33
Besluit	34
Bibliografie	35

Bijlagen	37
Bijlage 1: brief naar ouders.....	37
Bijlage 2: enquête.....	38

Situering

1 Inleiding

'Hoe kan ik als ouder een goede school voor mijn kind vinden?' Volgens de informatie op de website van Onderwijs Vlaanderen¹ kan dit geen moeilijk proces zijn. Vermits alle scholen moeten beantwoorden aan de kwaliteitsnormen van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, zijn alle Nederlandstalige scholen goede scholen. Er bestaan echter wel verschillen tussen scholen qua lesmethoden, aanpak, pedagogisch project enz. Welke school ouders de beste voor hun kind vinden, is in grote mate afhankelijk van de verwachtingen waaraan een school volgens ouders moet voldoen.

Beleidsvormers, directies, leerkrachten, ouders en leerlingen zijn het er allen over eens dat scholen kwalitatief hoogstaand onderwijs moeten aanbieden. Welke invulling dit kwaliteitsvol onderwijs in de toekomst moet krijgen, is echter nog onduidelijk. Bepaalde onderwijsexperts roepen immers op de nodige hervormingen binnen het onderwijs door te voeren. Anderen vinden deze hervormingen totaal onnodig en vrezen dan ook voor een nivellering naar beneden. Feit is echter wel dat ouders soms dagenlang kamperen voor de schoolpoort om hun kind in te schrijven in de school die volgens hen toch de beste is voor hun kind.

Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009² zegt dat elke onderwijsinstelling de verantwoordelijkheid heeft om zijn leerlingen kwaliteitsvol onderwijs aan te bieden en moet toezien dat deze kwaliteit gewaarborgd blijft. Onderwijsinstellingen hebben hierbij wel de vrijheid om hun eigen pedagogisch project te mogen invullen. De Vlaamse onderwijsinspectie kreeg de bevoegdheid de kwaliteit van het onderwijs te bewaren en voert daarom toezicht uit op de eindtermen en ontwikkelingsdoelen, leerplannen en de financierings- en subsidiëringvoorwaarden. In het decreet betreffende de participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad van 2 april 2004³ werd vastgelegd dat elke school een schoolraad met advies- en overlegbevoegdheden, zoals over de financiële bijdragen en het schoolreglement, dient op te richten. Het participatiedecreet zorgt voor een wettelijke regeling van ouderparticipatie, waardoor ouders en school partners in opvoeding en onderwijs worden.

De visies van ouders op onderwijs hangen grotendeels samen met hun opvoedingsvisies. De standpunten van ouders over opvoeding zullen meer dan waarschijnlijk een invloed hebben over wat wel en wat niet belangrijk is in het onderwijs (Herweijer & Vogels, 2004).

¹ <http://www.ond.vlaanderen.be/>

² <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=14129>

³ <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13504>

Scholen kunnen, in hun strijd naar het verbeteren van de onderwijskwaliteit, dus niet anders dan ouders als volwaardige partners beschouwen. Scholen halen er enkel voordeel uit te weten wat de wensen en verwachtingen van leerlingen en hun ouders zijn om zo de gewenste kwaliteit te kunnen bepalen en aan te bieden.

Vermits scholen slechts enkele momenten hebben om ouders te overtuigen van hun kwaliteit, dienen zij een zo goed mogelijke impressie van hun pedagogisch project en onderwijskwaliteit aan te bieden op opendeurdagen, huisbezoeken, enz. De vraag is echter of leerlingen en hun ouders veel aandacht besteden aan zulke momenten bij de keuze van een secundaire school.

2 Probleemstelling

Het Vlaams onderwijssysteem voorziet een leerplichtwet waarbij ouders de verplichting hebben hun kinderen van 6 tot 18 jaar van onderwijs te voorzien door hen ofwel naar school te sturen ofwel thuisonderwijs aan te bieden. Dergelijke verplichting impliceert dat de overheid de kwaliteit van het onderwijs dient te bewaken.

De laatste jaren kregen scholen geleidelijk aan meer ruimte en autonomie om een eigen beleid te voeren en beleidlijnen te ontwikkelen (Vlaams Ministerie voor Onderwijs en Vorming, 2006). Sinds het schooljaar 2010-2011 moeten onderwijsinstellingen zich tevens houden aan de engagementsverklaring, wat betekent dat scholen wederzijdse afspraken tussen ouders en scholen verplicht moeten naleven. Deze engagementsverklaring, die neergeschreven wordt in het schoolreglement, heeft als doel de ouderbetrokkenheid en hiermee ook de leerkansen van de kinderen uit te breiden.

Scholen hebben de verantwoordelijkheid om hun onderwijskwaliteit te bewaren en dienen daarom rekenschap af te leggen aan de overheid, door middel van de onderwijsinspectie, en de ouders. De onderwijsinspectie controleert of scholen de wetten opvolgen, beoordelen de kwaliteit van het onderwijsproces en de opbrengsten van het onderwijs. Door middel van doorlichtingen meet de inspectie of scholen hun maatschappelijke taak nakomen en of de gemeenschapsgelden op een weldoordachte wijze gebruikt worden. Op basis van de inspecties geeft de doorlichting een advies over het al dan niet erkennen of subsidiëren van een school (Vanhoof en Van Petegem, 2007).

Het probleem bevindt zich echter in het feit of scholen, ouders en overheid dezelfde interpretatie aan het begrip onderwijskwaliteit geven. Scholen kunnen tegenstrijdige signalen krijgen, zoals ontevreden ouders maar een positief verslag van de onderwijsinspectie. Dit leidt ons tot de vraag welke visie ouders hebben over de kwaliteit van het onderwijs en de wijze waarop ouders een secundaire school kiezen voor hun kinderen.

Anders dan in een aantal naburige landen, kent het Vlaams onderwijssysteem vrije schoolkeuze. De vrije schoolkeuze staat vastgelegd in de grondwet, wat zorgt voor een garanderen van de keuzevrijheid van ouders. Zij hebben hierdoor de mogelijkheid een school te kiezen die aansluit bij visie over onderwijs. De keuzevrijheid geeft de ouders een grote verantwoordelijkheid bij het zoeken van een adequate school voor hun kind. Het is daarom van het uiterste belang dat iedereen die bij het school- en onderwijsbeleid betrokken is, inzicht heeft in de factoren en de motieven die het schoolkeuzeprocess bepalen of beïnvloeden (Creten en De Vos, 2000).

Als ouders een bewuste en weldoordachte schoolkeuze maken, lijkt het waarschijnlijker dat er een grotere tegemoetkoming zal zijn tussen de vraag van de ouders en het aanbod van de scholen. Scholen willen zoveel mogelijk leerlingen aantrekken, dit zou ervoor kunnen zorgen dat scholen zich meer gaan richten op de wensen en verwachtingen van ouders. De invloed van ouders bij de keuze van een secundaire school heeft ook een grote impact op de verdere schoolloopbaan van het kind. Anders dan in het basisonderwijs kent het secundair onderwijs een meer kieskeurig karakter. Op het einde van de lagere school moeten leerlingen en hun ouders een eerste keuze maken, vaak op basis van adviezen die de leerkracht uit het basisonderwijs geeft. Belangrijk om weten is dat deze adviezen geen dwingend karakter hebben. Vaak zijn het echter de ouders die de keuze van een secundaire school maken op basis van hun waarden en overtuigingen die zij op hun beurt proberen over te dragen naar hun kinderen. Vaak nemen de kinderen ook het gedrag en overtuigingen van de ouders over en in het bijzonder de opvattingen over het onderwijs en het beroepsleven (Kim, Sherraden en Clancy, 2012).

Elke ouder in Vlaanderen moet op een gegeven moment de keuze maken welke secundaire school zij het vertrouwen geeft voor de opleiding en opvoeding van hun kind. Scholen proberen vooral tijdens infodagen leerlingen en hun ouders te overtuigen om voor hun school te kiezen. De vraag is echter of opendeurdagen in grote mate bijdragen tot de schoolkeuze van ouders of spelen andere factoren een rol in de keuze van een secundaire school. Dit onderzoek probeert een antwoord te vinden op deze vraag.

3 Onderzoeksvragen

Dit onderzoek bestaat uit twee delen. Een eerste deel bestaat uit een literatuurstudie waarbij op zoek wordt gegaan naar schoolkeuzemotieven en de bespreking van reeds uitgevoerde onderzoeken over de keuze van een secundaire school. Een tweede deel bestaat uit een kwantitatief onderzoek naar het rendement van infodagen bij de keuze van een secundaire school, de bespreking van deze resultaten en een vergelijking in resultaten tussen landelijke en stedelijke scholen.

Er wordt geprobeerd een antwoord te formuleren op volgende onderzoeksvragen:

1. Welke zijn volgens beschikbare literatuur de belangrijkste schoolkeuzemotieven bij leerlingen en hun ouders bij de keuze van een secundaire school?
2. In welke mate draagt het bezoek aan een opendeurday bij tot de schoolkeuze?
3. Welke elementen beschouwen leerlingen en ouders als goed en minder goed op een opendeurday?
4. Welk element geeft de doorslag bij leerlingen en ouders bij de keuze van een secundaire school?
5. Welke overeenkomsten en verschillen qua rendement van opendeurdagen bestaan er tussen een landelijke en stedelijke regio?

Deel 1: literatuurstudie

In de literatuurstudie wordt als eerste ingegaan op het begrip onderwijskwaliteit. Vervolgens wordt in de literatuur op zoek gegaan naar de schoolkeuzemotieven voor de keuze van een secundaire school. Als volgt worden factoren besproken die ouders aangeven als indicatoren voor onderwijskwaliteit. Als laatste worden de resultaten van reeds uitgevoerde onderzoeken naar de keuze van een secundaire school besproken.

1 Onderwijskwaliteit

Onderwijskwaliteit is een zeer moeilijk te omschrijven begrip. De Nederlandse Onderwijsraad omschreef het begrip in 2005 als containerbegrip⁴, een begrip zonder scherp afgebakende betekenis waaraan de gebruiker zelf nader invulling kan geven. Kortweg, iedereen geeft zijn eigen invulling aan het begrip onderwijskwaliteit. Herweijer en Vogels omschrijven onderwijskwaliteit als verzamelterm voor de doelstellingen van het onderwijs, kenmerken van het onderwijsproces, prestaties die met de leerlingen verworven worden, het niveau van de leermiddelen en infrastructuur en als laatste de samenstelling van de leerlingenpopulatie. Dit impliceert dus de kwaliteit van de input (infrastructuur, personeel, leermiddelen, enz.), de kwaliteit van het proces (aanbod van opleidingen, didactische aanpak, het pedagogisch klimaat, enz.) en de kwaliteit van de output (leerresultaten) (Herweijer en Vogels, 2002).

De term onderwijskwaliteit krijgt door verschillende personen en groeperingen een andere interpretatie. Leerlingen, leerkrachten, ouders, beleidsvoerders houden er verschillende visies op na welke kenmerken van belang zijn voor de kwaliteit van het onderwijs (Onderwijsraad, 2005). Daarnaast is onderwijskwaliteit geen vaststaand begrip. Maatschappelijke wijzigingen en de publieke opinie zorgen voor een steeds veranderende invulling van het begrip (Vogels, 2002). Vermits het onderwijs moet voldoen aan verscheidene verwachtingen, en dus ook aan verscheidene kwaliteiten, heeft het weinig tot geen zin om te spreken over 'de kwaliteit' van het onderwijs (Vanhoof en Van Petegem, 2009).

⁴ <https://www.onderwijsraad.nl/publicaties/2005/item147>

2 Schoolkeuzemotieven

De selectie van een school is een ingewikkeld besluitvormingsproces dat plaatsvindt binnen een lokaal kader waarbinnen meerdere instellingen zich in een concurrentiepositie bevinden (Karsten, Ledoux, 2003).

Onderzoek brengt vier belangrijke redenen op de voorgrond met betrekking tot schoolkeuze: kwaliteit, levensbeschouwing, afstand/bereikbaarheid en etnische samenstelling (Creten, 2000). Over de invloed van deze verscheidene redenen bestaan er echter wel meningsverschillen (Rijnen, 2004). Afhankelijk van de bestudeerde groep (leerlingen in het basis- of secundair onderwijs) en plaats treedt het ene motief meer op de voorgrond dan het andere (Pannecoucke, 2005).

Volgens Bagley is het tevens belangrijk om de negatieve motieven, de redenen waarom leerlingen en ouders een school links laten liggen, op te sporen. Negatieve gevoelens wegen vaak sterker door dan de positieve. Afstand en bereikbaarheid bezitten een belangrijke functie in het keuzeprocess. Wanneer een verder afgelegen school toch bepaalde pluspunten heeft tegenover een makkelijker te bereiken school, gaat het merendeel van de ouders op zoek naar methodes om de afstand te overbruggen (Bagley, 2001).

Pannecoucke categoriseert de schoolkeuzemotieven globaal op in enerzijds de onderwijskundige motieven, die betrekking hebben op de kwaliteit, en anderzijds de niet-onderwijskundige motieven, zoals bevolkingskenmerken van leerlingen en ouders. Deze indeling is echter niet pertinent, zo kunnen niet-onderwijskundige motieven voor ouders ook een graadmeter zijn voor de kwaliteit (Pannecoucke, 2005).

3 Indicatoren voor kwaliteit

De waargenomen onderwijskwaliteit en het pedagogisch project komen naar voor als doorslaggevende elementen bij de selectie van een secundaire school (Creten, 2000). Onderwijsliteratuur toont aan dat ouders zes elementen aanwijzen als rechtstreekse of onrechtstreekse indicatoren voor onderwijskwaliteit: levensbeschouwing, heterogeniteit, prestaties en resultaten, sociale vaardigheden, zorgleerlingen en de onderwijsvorm.

Volgende delen gaan na in welke mate de verschillende indicatoren de visie en verwachtingen van ouders over de kwaliteit van het Vlaamse onderwijs beïnvloeden.

3.1 Levensbeschouwing

Al decennia lang staat voor het overgrote deel van de Vlaamse bevolking katholiek onderwijs gelijk aan kwaliteit. Veel personen aanzien het gemeenschapsonderwijs als minderwaardig, ten onrechte volgens bestuurders van GO!. 'Het GO! heeft net zo veel kwaliteit in huis als het katholieke onderwijs, mensen kennen het GO! echter niet zo goed', aldus algemeen directeur van scholengroep 11 van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap Urbain Lavigne in een interview in 2007.

Ondanks de mogelijkheid om zowel in het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap als in het Officieel Gesubsidieerd Onderwijs katholieke godsdienst te volgen, opteren het merendeel van de ouders er toch voor om hun kind naar een katholieke school te sturen. In het schooljaar 2011-2012 zaten 75% van alle leerlingen die in Vlaanderen gewoon secundair onderwijs volgden in een school behorende tot het Vrij Gesubsidieerd Onderwijs. Het feit dat 99% van de scholen gebonden aan dit onderwijsnet katholieke scholen zijn, bevestigt enkel de hierboven aangehaalde stelling (Agirdag en Loobuyck, 2012).

Ouders, die zelf school liepen in het katholiek onderwijs, neigen ook eerder naar een katholieke school wanneer ze een keuze voor hun kinderen moeten maken. Voor schoolse beslissingen baseren ouders zich vaak op de culturele betekenissen die ze zelf hebben meegekregen tijdens hun eigen schoolse belevenis (Bulman, 2004). Uit onderzoek van Herman Brutsaert uit 1990 blijkt dat leerlingen uit katholieke scholen in die tijd betere resultaten behaalden dan leerlingen uit niet-katholieke scholen, deze resultaten golden zowel voor leerlingen uit hoge als lage socio-economische achtergronden. (Brutsaert, 1990). Hilde Cretens onderzoek in 2000 bracht dan weer aan het licht dat er een sterk verband bestaat tussen het levensbeschouwelijk karakter van een school en de geconstateerde kwaliteit op het gebied van cognitieve leerprestaties (Creten, 2000). De vraag rijst echter of ouders voor het Vrij Gesubsidieerd Onderwijs kiezen vanwege godsdienstige motieven of omdat de ouders het onderwijs als kwalitatief beter aanzien vertrekkende vanuit de cognitieve prestaties.

Hilde Creten voerde tijdens haar onderzoek in 2000 een schriftelijke bevraging uit, waarin naar boven kwam dat levensbeschouwing niet als belangrijk aspect voor de schoolkeuze wordt aanzien door ouders. Uit mondelinge bevragingen bleek wel dat ouders eerst het onderwijsnet kiezen en nadien binnen het net op zoek gaan naar de ideale school. Creten kwam tevens tot de conclusie dat het opleidingsniveau van de ouders een invloed uitoefent op de schoolkeuze. Hoe lager het opleidingsniveau van de ouders, hoe minder het aspect katholieke school een rol speelt bij de keuze van een secundaire school (Creten, 2000). Opdenakker en Van Damme betogen dat de keuze voor een katholieke school of gemeenschapsschool invloed heeft op de sociale contacten, het sociale klimaat en de schoolorganisatie waarbinnen de leerling zal terechtkomen. Scholen wijken immers af qua samenstelling, resultaten, klimaat en organisatie (Opdenakker en Van Damme, 2006). Naargelang ouders geborgenheid en zelfontplooiing hoog in het vaandel dragen als waarden, kiezen ze vaker voor een katholieke school. Ouders die zich meer focussen op sociale gelijkheid, neigen dan weer meer naar het gemeenschapsonderwijs (Creten, 2000). Dronkers wijt verschillen in attitudes tussen leerlingen uit het katholieke scholen en gemeenschapsscholen vooral aan de onderwijsvormen die ze aanbieden. Volgens hem is het grote succes van de katholieke secundaire scholen in Vlaanderen vooral te wijten aan het feit dat zij de meest gewaardeerde onderwijsvormen aanbieden (Dronkers, 2004).

3.2 Heterogeniteit

Onderwijskundigen halen etnische samenstelling en heterogeniteit naar sociale klasse aan als drijfveer voor de keuze van een secundaire school die losstaat van de kwaliteit. Ouders halen de leerlingenpopulatie echter wel dikwijls aan als indicator voor de kwaliteit van een school (Kristen, 2010). De keuze van een secundaire school kan leiden tot het tot stand komen van zogenaamde 'witte' en 'zwarte' scholen omdat ouders scholen met een hoge concentratie aan allochtone leerlingen vaak links laten liggen. Deze afscheiding kan echter ook een onbewust gevolg zijn van een verschil in schoolkeuzemotieven tussen allochtone en autochtone leerlingen en hun ouders. Zo kunnen autochtone ouders zonder de intentie te hebben om allochtone leerlingen uit te sluiten, onbewust een school kiezen waar hoofdzakelijk autochtone leerlingen school lopen (Herweijer en Vogels, 2004).

Uit het onderzoek van Hilde Creten kwam naar voor dat ouders weinig aandacht besteden bescheiden aan de sociale afkomst van leerlingen. Vele ouders nemen de stelling in dat hun kinderen met alle soorten mensen moeten leren optrekken. Ondanks deze visie verkozen een aantal ouders uit het onderzoek toch om een school in een sociale woonwijk te vermijden uit schrik voor negatieve invloeden (Creten, 2000). O'Shaughnessy op zijn beurt houdt er het idee op na dat ouders ongeacht de capaciteiten van hun kind steeds op zoek gaan naar een school die gekend is om haar gemotiveerde en bedreven leerlingen (O'Shaughnessy, 2007).

Karsten onderzocht de redenen waarom ouders bepaalde secundaire scholen links laten liggen. Zij leidden uit hun resultaten af dat autochtone ouders vooral de scholen met overwegend allochtone leerlingen als ontoepasselijk beschouwen. 75% van de ouders gaf aan dat scholen acties dienen te ondernemen om het aantal allochtone leerlingen in een

school terug te dringen. Vooral het gebrek aan kennis van de Nederlandse taal bij allochtonen werd aangehaald als reden om niet te kiezen voor dit soort scholen. Om een goede kennis van de Nederlandse taal te verkrijgen, moeten er voldoende autochtonen in de klas aanwezig zijn (Karsten, 2002). Onderzoeken van Van Der Kriefft in 2003 en Metselaar in 2005 bevestigen deze gegevens.

Uit onderzoek van Van Zanten blijkt dat ouders uit de middenklasse leerlingen uit een kansarm- en allochtoonmilieu niet verwerpen om discriminerende of racistische redenen maar wel omdat ze vrezen dat dit soort jongeren een hindernis vormen voor de cognitieve, persoonlijke en sociale ontwikkeling van hun eigen kinderen. Vooral in het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs geldt deze argumentatie. De kwaliteit van het onderwijs is, volgens de ouders, in deze stadia sterk afhankelijk van het niveau van de aanwezige klasgenoten. Ouders uit de middenklasse zijn vooral bezorgd over de inbreng van kansarme en allochtone jongeren in de klas. Zij zouden de intellectuele groeicapaciteit van het eigen kind kunnen begrenzen omdat scholen en leerkracht niet capabel zijn om voldoende in te spelen op de heterogeniteit in de klas. Op die manier zou een te laag denken- en leerniveau bereikt worden. Van Zanten kon wel afleiden dat ouders meer openstaan voor een sociale en etnische samenstelling van de klasgroep in het basisonderwijs dan in het secundair onderwijs. Volgens ouders kan de socialisatie van jonge kinderen immers nog makkelijk beheerst worden. Wanneer de leerlingen naar het secundair onderwijs gaan, gaat deze controle veel meer verloren. De secundaire school vormt tevens het toneel voor de vorming van de jonge adolescent en de voorbereiding op het latere sociale en beroepsleven. Ouders staan daarom vaak kritisch tegenover de jongeren waarmee hun kinderen omgaan (Van Zanten, 2003).

Coenders en Lubbers leidden uit hun onderzoek af dat naargelang de hoeveelheid allochtone jongeren zich uitbreiden, de tegenstand tegen deze groep groeit en dit zowel bij hoog- als laagopgeleiden. Bij de hoogopgeleiden verschilt dit verzet echter sterk: in de schoolse context waarbij slechts kleine hoeveelheden aan allochtone kinderen voorkomen, is de tegenstand gering maar naarmate de concentratie aan allochtonen stijgt, neemt de weerstand proporties aan zelfs nog groter dan bij de laagopgeleiden. Als oorzaak voor dit fenomeen halen onderzoekers de zogenaamde 'compenserende strategie' aan, ouders willen dat hun kinderen zich in de meest optimale schoolse context bevinden om zo hun mogelijkheden op maatschappelijk succes te maximaliseren (Coenders en Lubbers, 2004).

In Vlaanderen bestaat er een positief verband tussen de vorming van de leerlingenpopulatie en de aangeboden onderwijsvormen. Scholen die de hogere onderwijsrichtingen organiseren, beschikken over een hoger percentage aan leerlingen uit de middenklasse en de hogere sociale klassen dan scholen die lagere onderwijsrichtingen aanbieden (Stevens en Vermeersch, 2010).

3.3 Prestaties en resultaten

Denessen detecteert twee opvattingen op het concept onderwijs: de traditionele, leerstofgerichte opvatting en de meer moderne, leerlinggerichte opvatting. Beide opvattingen kunnen echter wel hand in hand gaan want de mate waarin scholen leerstofgericht werken, staat niet in verband met de mate waarin leerlinggericht gewerkt wordt. Een leerstofgerichte visie legt meer de nadruk op het voorbereiden van leerlingen op hun latere maatschappelijke carrière, orde en discipline binnen de klas en school, op leerresultaten en het verwerven van het hoogst mogelijke diploma. Leerlinggerichte visies leggen de klemtoon op de opvoedende taak van de school, participatie van leerlingen binnen de klas en school, het sociale aspect van het onderwijs en het leren samenwerken in groep. Of personen er een leerlinggerichte of leerstofgerichte visie op nahouden, is sterk afhankelijk van de sociaal-structurele en sociaal-culturele eigenschappen die je als persoon bezit. Sociaal-culturele kenmerken omvatten de maatschappelijke positie die iemand inneemt, denk dan aan het opleidingsniveau en het uitgeoefende beroep. Sociaal-culturele kenmerken impliceren de religieuze standpunten, wereldoriëntaties en opinies over allerlei aspecten van het dagelijks leven (Denessen, 2000).

Prestatiegerichte scholen stellen duidelijke doelstellingen op met betrekking tot taken en toetsen. Leerkrachten leggen er de lat hoog en houden er hoge verwachtingen en eisen op na wat betreft de resultaten van de leerlingen. Nu leidt deze visie van hoge verwachtingen en eisen vaak wel tot betere resultaten bij de leerlingen. Een leerlinggerichte werksfeer creëert een gevoel van verbondenheid waarbij leerlingen en leerkrachten zich gerespecteerd en ondersteund voelen. Binnen zulke werksfeer heerst een akkoord over welke waarden als belangrijk worden geacht en bestaat er zeer veel inspraak. Onrechtstreeks leidt de leerlinggerichte werksfeer ook tot betere resultaten bij de leerlingen. De twee visies staan zeker niet tegenover elkaar, in realiteit bestaat er immers een grote samenhang waarbij vaak consensus tussen beide opvattingen wordt gevonden (De Fraine, 2004).

Laagopgeleide ouders halen vaak aan het zeer belangrijk te vinden dat hun kinderen er goede en hoge studies op nahouden zodat zij betere toekomstmogelijkheden dan hun ouders hebben. Hoogopgeleide ouders geven dan weer vaker de voorkeur aan het ontwikkelen van sociale vaardigheden bij hun kinderen (Creten, 2000). Hoogopgeleide ouders zien succesvolle studies en een grote carrière vaak als een natuurlijk proces waardoor er in hun visie meer plaats is voor de bredere ontwikkeling en het inspelen op de behoeften van het kind. Laagopgeleide ouders zien onderwijs, goede resultaten en een diploma als prioritair om zo de maatschappelijke kansen te vergroten (Herweijer en Vogels, 2004). Voor bijna 75% van de ouders biedt een school een hoge onderwijskwaliteit aan als ze een goede voorbereiding op het hoger onderwijs aanbieden. Voor veel ouders mag er een koppeling bestaan tussen de cognitieve doelen en de prestatiedoelen. Ouders stellen het overbrengen van kennis aan de leerlingen dan ook vaak gelijk aan het aanbieden van kwaliteit (Creten, 2000).

3.4 Sociale vaardigheden

Scholen hebben een belangrijke kader voor de ontplooiing van jongeren in handen (Eccles, 2008). Binnen de publieke opinie rijst de laatste jaren een grote bezorgdheid over de sociale samenhang binnen de hedendaagse samenleving. Velen vinden dan ook dat het onderwijs een grote verantwoordelijkheid heeft met betrekking tot de sociale ontplooiing van de jeugd. Het onderwijs krijgt de taak mee om de huidige jeugd 'sociaal kapitaal' te laten verwerven, dit wil zeggen hen de kennis, vaardigheden en attitudes bij te brengen die noodzakelijk zijn om te kunnen opereren in de steeds veranderende en evoluerende samenleving. Scholen dienen hun leerlingen klaar te stomen om te participeren in een democratische en multiculturele maatschappij. Scholen bevinden zich echter zelf in een cultureel complex milieu en dienen hun taak dus ook uit te oefenen in een specifieke context (Zwaans, Van Der Veen, 2008). Aan de rand van deze moeilijke achtergrond moeten scholen hun doelstellingen aangaande sociale ontwikkeling van de leerlingen dus behalen. Vaak trachten scholen het persoonlijk welzijn van de leerlingen te verbeteren door in te spelen op het zelfvertrouwen en de houding ten aanzien van studeren. Verder moet het onderwijs leerlingen ook respect voor anderen en verdraagzaamheid ten aanzien van anderen en sociale verschillen bijbrengen, kortweg de kwaliteit van interactie met anderen verbeteren (Boyd en Arnold, 2000). Ten Dam en Volman stellen vast dat er niet zoiets als 'niet-sociale' competenties bestaat. Elke ontwikkeling en alles wat het kind leert, draagt bij tot het functioneren binnen de maatschappij en maakt dus deel uit van de sociale ontwikkeling en het sociaal leren (Van Dam en Volman, 2007).

Ongedifferentieerde klassen geven mogelijkheden aan leerlingen om bij sociale vakken met elkaar in conversatie te gaan, van elkaar dingen op te steken en zich te verplaatsen in de gedachten van anderen. Sociale vakken bezitten daardoor de mogelijkheid om heterogene klasgroepen om te vormen tot een soort 'laboratorium van democratie' waarin leerlingen dagelijks met elkaar in conversatie kunnen gaan en oefenen in de klas (Karsten en Bol, 2011).

Het opleidingsniveau speelt een rol in de mate waarin ouders belang hechten aan deze vaardigheden. Hoogopgeleide ouders hechten meer belang aan het leren denken over maatschappelijke aangelegenheden, verschillende culturen, het leren werken in team en het respecteren van elkaar dan laagopgeleide ouders (Creten, 2000).

3.5 Zorgleerlingen

Het gewoon secundair onderwijs heeft vaak moeilijkheden om leerlingen met een beperking op te vangen. Onderwijs voor leerlingen met leerproblemen en/of een handicap heeft de laatste decennia grote evoluties doorgemaakt. Dit bracht de realisatie van heel wat maatregelen met zich mee die de integratie en inclusie van deze leerlingen in het gewoon secundair onderwijs bevorderen.

Om leerlingen met een beperking toch de mogelijkheid te voorzien om hun plaats in het gewoon secundair onderwijs in te nemen, bestaan 2 mogelijkheden: het Geïntegreerd Onderwijs (GON) en het Inclusief Onderwijs (ION). Bij het Geïntegreerd Onderwijs tracht de school leerlingen met speciale onderwijsbehoeften door middel van extra inspanningen en maatregelen te helpen om zich aan te passen aan de school. Inclusief Onderwijs daarentegen vertrekt vanuit interne aanpassingen en toegevoegde hulp met als doel degelijk onderwijs aan zo veel mogelijk leerlingen te verschaffen. Wanneer niet alle leerlingen in een gewone secundaire school les kunnen volgen, is dit te wijten aan een gebrekkige afstemming tussen de mogelijkheden van de school en de behoeften van de leerlingen (VLOR, 1998).

Het aantal leerlingen met het etiket van leerprobleem of leerstoornis stijgt jaar na jaar. Leerproblemen omvatten de moeilijkheden die leerlingen ervaren bij het leren van schoolse vaardigheden. Leerstoornissen duiden dan weer op de manieren om leerproblemen op te delen aan de hand van de mogelijke oorzaken ervan. Onderzoekers hekelen echter het feit dat in de onderwijsliteratuur en -praktijk vaak problemen als ADHD en autisme afgeschilderd worden als leerstoornissen terwijl ze bij de gedragsproblemen, ontwikkelingsstoornissen of motorische problemen gecategoriseerd moeten worden (Ghesquière, 2002).

Leerkrachten bezitten een belangrijke verantwoordelijkheid in de realisatie van het beleid inzake zorgleerlingen vermits zij de strategie in de praktijk moeten brengen. Hun opvattingen en standpunten over zorgleerlingen zijn van doorslaggevend belang voor het in de praktijk brengen van de inclusie maatregelen, vermits aanvaarding van het beleid invloed uitoefent op de verwezenlijking (Avramidis en Norwich, 2002).

Ouders beschouwen de mate waarin scholen aandacht besteden aan zorgleerlingen als indicator voor de aangeboden onderwijskwaliteit. Het merendeel van de ouders vindt dat zwakke leerlingen meer aandacht moeten krijgen binnen het onderwijs (Creten, 2000). Resultaten uit onderzoek van Herweijer en Vogels spreken de constatering van Creten echter tegen. Uit hun onderzoek blijkt dat het integreren van zorgleerlingen in het gewoon secundair onderwijs door weinig ouders warm onthaald wordt. Vele ouders zijn ook geen voorstander van heterogeniteit naar niveau, ze zetten zich af tegen het ideaal van uitstel van selectie. Het beleid betreffende integratie van zorgleerlingen kan op weinig bijval bij de ouders rekenen, omdat scholen vaak tegen hun zin deze integratie doorvoeren (Herweijer en Vogels, 2004).

Uit resultaten van het onderzoek van De Boer bleek dat ouders enerzijds voorstander zijn van de mogelijkheid om leerlingen met een beperking in te passen binnen het gewoon secundair onderwijs, anderzijds staan ze minder gunstig tegenover het persoonlijk contact tussen het eigen kind en het kind met een beperking. Tegenover kinderen met een autismespectrumstoornis (ASS) staan ouders positiever dan tegenover kinderen met ADHD, zeker wanneer het over direct contact tussen de kinderen gaat (De Boer, 2012).

3.6 Onderwijsvormen

Van Houtte onderscheidt in zijn onderzoek twee motieven voor differentiatie in verscheidene studievormen en -richtingen op basis van cognitieve competenties van de leerlingen. Als eerste kunnen leerkrachten eenvoudiger en doelmatiger lesgeven aan groepen met een homogene cognitieve begaafdheid en talent. Het probleem van te trage of te snelle leerlingen zal zich immers niet stellen. Als tweede gaat iedere leerling een verschillende toekomst tegemoet en daarop moeten iedere leerling specifiek voorbereid worden. Door leerlingen te groeperen in van elkaar te onderscheiden studierichtingen krijgen ze vakken specifiek gericht op hun latere carrière (Van Houtte, 2009).

Het Vlaams onderwijssysteem kent een ordening van onderwijsvormen en studierichtingen naar hun niveau van abstractie en theorie, met helemaal onderaan de ladder het technisch en beroepssecundair onderwijs. De huidige kennissamenleving kan maar weinig appreciatie opbrengen voor de aangeleerde beroepen in het technisch en beroepsonderwijs. De keuze voor het TSO en BSO is vaak een gedwongen keuze, omdat de capaciteiten van de leerling niet beantwoorden aan de vereisten van het ASO (Van Houtte en Demanet, 2012). Het systeem van keuze voor een bepaalde onderwijsvorm en/of studierichting bestaat in grote mate uit het zogenaamde 'watervalstelsel' waarbij leerlingen in een zo hoog mogelijke onderwijsrichting starten en vervolgens zakken naar een lagere onderwijsrichting indien ze niet aan de verwachtingen van de richting beantwoorden (Stevens en Vermeersch, 2010).

De gevolgde onderwijsvorm beïnvloedt in grote mate de kwaliteit en soort van leermogelijkheden die elke leerling geniet. De gekozen onderwijsvorm beslist tevens over het contact met verschillende leeftijdsgenoten, hetgeen van groot belang is voor het soort van sociale relaties die leerlingen op school aangaan (Salmela-Aro, 2008). Internationaal onderzoek bewijst dat er een verschil in kwaliteit van het onderwijs bestaat tussen enerzijds het ASO en anderzijds het TSO en BSO. Leerlingen uit deze laatstgenoemde onderwijsvormen krijgen veel minder verklaringen en demonstraties, ze moeten tevens de leerstof veel meer blindelings aannemen dan leerlingen uit het ASO (Van Houtte, 2009). Leerlingen uit lagere onderwijsrichtingen moeten het vaak met minder uitdagend cursusmateriaal en minder examens stellen, de werkdruk bevindt zich ook een stuk lager dan in de hogere onderwijsrichtingen. Scholen met hogere onderwijsrichtingen besteden in hun onderwijsprogramma meer aandacht aan kennis en wederkerend denken. In lagere onderwijsrichtingen, zoals binnen het beroepsonderwijs, richten scholen zich in hun onderwijsprogramma meer op het verwerven van sociale competenties die gericht zijn op de houding en vaardigheden noodzakelijk om te overleven in de samenleving. Het aanbrengen van zelfvertrouwen, sociale en communicatieve vaardigheden spelen hierbij dan ook een grote rol (Netjes, 2011).

Volgens Hattie ontstaat het kwaliteitsverschil tussen scholen met hogere en lagere onderwijsrichtingen door het feit dat leerkrachten die lesgeven binnen de lagere onderwijsrichtingen een lagere opleiding hebben genoten en minder goed functioneren dan leerkrachten binnen de hogere onderwijsrichtingen. Vooral de kwaliteit van de leerkracht en de mate van interactie tussen leerkracht en leerlingen bepalen de onderwijsprestaties. Jungbluth is van mening dat leerkrachten hun aanbod afstemmen aan de veronderstelde

capaciteiten van de leerlingen, al moet hierbij ook aandacht worden besteed aan het sociale milieu waarbinnen de leerlingen opgroeien (Van Den Broek, 2000).

Binnen technisch en beroepssecundaire scholen heerst een cultuur waarbij de leerlingen veel minder studiegeoriënteerd zijn dan in het algemeen secundair onderwijs. De 'moeilijke' groepen, die zich binnen het technisch en beroepsonderwijs bevinden, vertonen kenmerken van etnocentrisme, agressiviteit en conservatisme. De cultuur van deze groepen verschilt niet enkel van die van leerlingen uit het ASO, maar nog veel meer van de cultuur van leerkrachten. Uit onderzoek blijkt dat een gedeelte van de leerkrachten uit het TSO en BSO zich aanpasten aan hun leerlingen, waardoor ook de schoolsfeer een aanpassing doormaakte (Kavadias, 2003).

De opvattingen met betrekking tot onderwijs hangen in grote mate samen met de onderwijsvorm waarin het kind zit. Ouders met een kind in het ASO schatten het belang van cognitieve, sociale en prestatiedoelen veel hoger in dan ouders met een kind in het TSO en BSO (Creten, 2000). Van Gasse en Van Cauteren voerden een onderzoek naar het maatschappelijk aanzien tegenover onderwijsvormen. Zij bevroegen leerlingen uit de derde graad ASO, TSO, BSO en KSO over de uitgestelde studiekeuze. Het merendeel van de leerlingen reageerden gunstig omdat ze denken op die manier een meer doordachte keuze te kunnen maken vermits er zo voldoende tijd is om de verschillende mogelijkheden te ontdekken. Enkel leerlingen uit het ASO stonden niet achter idee van de uitgestelde studiekeuze, zij vinden de vroege 'selectie' net goed omdat ze dan niet worden tegen gehouden door leerlingen die het niveau niet aankunnen (Van Gasse en Van Cauteren, 2011). Een vroege selectie begrenst echter de mogelijkheden en toegankelijkheid voor leerlingen met een lagere socio-economische achtergrond. Zij hebben dan immers een grotere kans in een te lage onderwijsvorm te belanden. Tegenover deze negatieve invloed van vroege selectie, staat wel een positieve invloed voor goed presterende leerlingen. De vroege selectie zorgt dat zij een gericht en meer prikkelend onderwijsaanbod krijgen voorgeschoteld (Onderwijsraad, 2010).

4 Bespreking onderzoek Engelen en Gryp

Ivo Engelen en Hubert Gryp voerden in 1994 een onderzoek naar het studie- en schoolkeuzep proces bij ouders bij de overgang van het lager naar het secundair onderwijs in de provincie West-Vlaanderen.

Uit het onderzoek van Engelen en Gryp blijkt dat thema's in verband met de opvoeding op school hoog scoren. Naast het overbrengen van kennis en vaardigheden aan leerlingen dichten ouders de scholen een ruimere opvoedende taak toe. Ouders laten hun schoolkeuze duidelijk beïnvloeden door de opvoeding op school, zij verwachten dat het opvoedingsproject van de school in de lijn ligt van hun eigen opvoedingsaanpak. Een gedeelte van de ouders kiest echter ook voor een school met een zekere opvoedingsreputatie in de hoop zo een oplossing te vinden voor de eigen opvoedingsmoeilijkheden. Omdat ouders bij de keuze van een secundaire school zo sterk rekening houden met het opvoedingsproject van de school, moet de school ervoor zorgen dat dit opvoedingsproject duidelijk omschreven wordt. Ouders kunnen immers enkel inzicht krijgen in het opvoedingsproject van verschillende scholen wanneer daar overzichtelijke informatie over bestaat. Zo kunnen scholen ook allerlei mythes en vooroordelen tegengaan (Engelen en Gryp, 1994).

Ouders houden bij de keuze van een secundaire school zeer weinig rekening met de activiteiten buiten de lessen, het al dan niet gemengd zijn van de school en de concrete uitwerking van het schoolreglement. Deze laatste bevinding relateert in grote mate de constatering dat ouders bij de keuze van een school rekening houden met het opvoedingsproject, want op basis van eerder beschreven factoren krijgt het opvoedingsproject van een school immers een concrete vertaling. Die paradoxale houding kan verklaard worden door het feit dat ouders een andere invulling aan het begrip opvoedingsproject geven dan in pedagogische kringen gebeurt. Ouders vullen het opvoedingsproject van een school hoofdzakelijk op een cognitieve en disciplinaire wijze in. In het onderzoek van Engelen en Gryp scoren de factoren 'discipline en strengheid', 'voorbereiding op het hoger onderwijs' en 'aanbod van studiemogelijkheden in de hogere jaren' hoog, hetgeen vorige hypothese dan ook ondersteunt. De lage score op de factoren 'mogelijkheid tot contact met leerkrachten en directie' en 'werking van de oudervereniging' wijzen eveneens in dezelfde richting (Engelen en Gryp, 1994).

Ondanks het feit dat ouders scholen een belangrijke opvoedingstaak toekennen en op basis daarvan een school kiezen, zijn zij zelf slechts in beperkte mate betrokken bij het opvoedingsgebeuren zelf. Slechts minderheid van de ouders toont interesse in de werking van de oudervereniging en het contact met leerkrachten en directie, toch wel een merkwaardige vaststelling vermits ouders het opvoedingsproject van de school op de eerste plaats stellen bij de schoolkeuze. Hiervoor zijn meerdere interpretaties mogelijk, dit kan betekenen dat ouders doelbewust een stuk van hun opleidingsverantwoordelijkheid naar de school schuiven of dat ze onvoldoende gewapend zijn om die verantwoordelijkheid samen met de school te nemen (Engelen en Gryp, 1994).

De leerlingen bepalen voor een groot deel zelf naar welke secundaire school ze willen gaan. Dit komt doordat de mening van de ouders immers altijd gedeeltelijk overeenkomt met de mening van de ouders, gezien de opvoeding die ze genoten hebben. De bereikbaarheid van de school speelt eveneens een belangrijke rol bij de schoolkeuze. Ouders laten zich bij de keuze sterk leiden door de ligging van de school, bus- en treinverbindingen enz. Elementen van praktische aard wegen bijna even sterk door als elementen van principiële aard. Als gevolg hiervan komen ouders soms voor een moeilijke keuze te staan: kiezen voor school A die minder makkelijk te bereiken is, maar waarvan het opvoedingsproject wel overeenstemt met de eigen opvattingen of kiezen voor school B die zich in de buurt bevindt (Engelen en Gryp, 1994).

Al heel wat ouders houden bij de schoolkeuze op het einde van het lager onderwijs reeds rekening met de studierichtingen die de secundaire school aanbiedt in de tweede en derde graad, met andere woorden kiezen ouders vaak een school waarvan men denkt dat hun kind er ook in de hogere jaren kan blijven. Bovendien hechten ouders veel belang aan de reputatie van de school wat betreft de voorbereiding op hoger onderwijs. Ouders kiezen niet onbezonnen voor school, maar richten zich op de toekomstperspectieven die de school biedt (Engelen en Gryp, 1994).

Deel 2 onderzoeksopzet en methodologie

In het volgende deel volgt een beschrijving van de uitvoering van het onderzoek. Als eerste wordt kort ingegaan op de onderzoeksmethode, aansluitend volgt een toelichting over de selectie van de respondenten. Als laatste wordt de manier van dataverzameling en -analyse besproken.

1 Onderzoeksmethode

1.1 Kwantitatief onderzoek

Om te onderzoeken in welke mate infodagen bijdragen tot de keuze van een secundaire school wordt gekozen voor een kwantitatief onderzoek. Kwantitatief onderzoek leidt tot cijfermatig inzicht en biedt antwoorden op vragen die in termen van hoeveelheid kunnen worden uitgedrukt. Om statistisch betrouwbare en representatieve uitspraken te doen, worden grote groepen mensen ongeveer gelijktijdig ondervraagd. Bij kwantitatief onderzoek maken onderzoekers gebruik van een gestructureerde enquête, waarin de onderzoeksvraag of het probleem wordt onderverdeeld in verschillende deelvragen. Tabellen, grafieken en percentages zorgen voor de weergave van de resultaten van het onderzoek. Er bestaan verschillende methodes om kwantitatief onderzoek te voeren: schriftelijk onderzoek, telefonisch onderzoek, face-to-face onderzoek of online onderzoek (Philipsen en Vernooy-Dassen, 2004).

1.2 Online onderzoek

Voor dit onderzoek werd gekozen om gebruik te maken van een online vragenlijst waarbij de respondenten 8 meerkeuzevragen krijgen voorgeschoteld. Er werd gekozen voor gesloten vragen omdat het voor de respondenten niet evident is om via open vragen aan te geven wat zij onder kwaliteit en het gebrek aan kwaliteit verstaan (De Maeyer en Donche, 2011).

Online onderzoek voegt de mogelijkheden van telefonisch en schriftelijk onderzoek samen. De benadering van de doelgroep gebeurde langs 2 kanalen. De leerlingen en ouders krijgen een uitnodiging per brief waarin naast het doel van het onderzoek tevens de link naar de online vragenlijst staat. Verder verspreidden de deelnemende scholen de brief en de link naar de enquête via smartschool, het elektronisch platform van de scholen.

Door te klikken op de link of deze te typen in het browservenster komt de respondent terecht op de startpagina van de enquête. Om de respons positief te beïnvloeden spreekt de opdrachtgever de respondenten kort toe en geeft een vooraankondiging van wat het onderzoek inhoudt.

Om ervoor te zorgen dat de respondenten alle vragen beantwoorden, kan de respondent enkel verder naar een volgende vraag, wanneer hij/zij een vraag beantwoordde. De respondenten krijgen de mogelijkheid om terug te keren naar een vorige vraag, bovenaan bevindt zich een voortgangsbalk zodat de respondent kan zien hoe ver hij/zij gevorderd is met het invullen van de enquête.

Voordien werd al meermaals onderzoek gevoerd naar de schoolkeuzemotieven van ouders en onderwijskwaliteit. Onderzoek naar de mate waarin infodagen bijdragen tot de schoolkeuze ontbreekt echter. Het voornaamste doel van het onderzoek bestaat er dan ook in deze materie in kaart te brengen en aan te geven wat ouders als goed en minder goed ervaren op infodagen. Vooraleer te starten met het onderzoek, werd de enquête ter controle voorgelegd aan de promotor.

2 Onderzoekseenheden

Om een onderzoek te kunnen voeren naar het rendement van infodagen bij de keuze van een secundaire school moeten respondenten worden gezocht bij ouders van leerlingen uit het eerste leerjaar van de eerste graad secundair onderwijs. Om de doelgroep op eenvoudige wijze te kunnen bereiken, is de makkelijkste oplossing het contacteren van secundaire scholen.

2.1 Selectie van regio en scholen

Voor dit onderzoek worden scholen uit de regio Zuid-Limburg gekozen. De keuze voor deze meer landelijke regio gebeurt zeer gericht. Een collega-student voert immers hetzelfde onderzoek in de centrumsteden Hasselt-Genk. Op deze manier kan bestudeerd worden of er een verschil in rendement van infodagen bestaat tussen een meer landelijke en meer stedelijke regio.

Voor het onderzoek worden acht secundaire scholen uit Sint-Truiden en Borgloon gecontacteerd met de vraag tot vrijwillige deelname. De scholen uit deze regio halen hun leerlingen uit de omliggende gemeenten Alken, Nieuwerkerken, Wellen, Borgloon, Heers, Sint-Truiden en Gingelom.

De scholen uit de regio hebben een divers publiek qua socio-economische en sociaal-culturele achtergrond. Het grote aanbod aan betaalbare woningen trekt immers heel wat etnisch-culturele minderheden aan. Het opvangcentrum Fedasil te Sint-Truiden draagt tevens bij tot de vrij grote migratiecijfers in de regio.

De scholen uit de regio behoren tot het Vrij Gesubsidieerd Onderwijs en het GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap. Drie scholen gaven toestemming tot deelname aan het onderzoek. Ten slotte zijn de regio en daarin gevestigde scholen bekend bij de onderzoeker.

2.2 Beschrijving van de scholen

School A: Deze school is een secundaire school behorende tot het GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap. Er is een aanbod van studierichtingen 2 onderwijsvormen (ASO en TSO). In het 1ste leerjaar a-stroom bestaat de keuze uit Latijn, moderne wetenschappen en sociaal-technische wetenschappen. In het 2de leerjaar gelden dezelfde keuzemogelijkheden. De voorbije jaren kende de school een significante en regelmatige stijging van het leerlingenaantal. Tijdens het schooljaar 2014-2015 telde de school zo'n 250 leerlingen, waarvan 67 in het 1ste leerjaar van de 1ste graad.

School B: Deze school is een secundaire school behorende tot het Vrij Gesubsidieerd Onderwijs (katholiek onderwijs). Er is een aanbod van studierichtingen in 2 onderwijsvormen (ASO en TSO). In het 1ste leerjaar a-stroom bestaat de keuze uit Latijn, moderne wetenschappen en handel. In het 2de leerjaar gelden dezelfde keuzemogelijkheden. De voorbije jaren kende de school een daling van het leerlingenaantal. De secundaire school telt 56 leerlingen in het 1ste leerjaar van de 1ste graad.

School C: Deze school is een secundaire school behorende tot het Vrij Gesubsidieerd Onderwijs (katholiek onderwijs). Er is een aanbod van studierichtingen in 3 onderwijsvormen (ASO, TSO en BSO). In het 1ste leerjaar a-stroom bestaat de keuze uit Latijn, moderne wetenschappen, sport en handel. In het 2de leerjaar gelden dezelfde keuzemogelijkheden aangevuld met Grieks-Latijn. De voorbije jaren kende de school een status-quo qua leerlingenaantal, al blijft ze het grootste leerlingenaantal in Sint-Truiden behouden. De secundaire school telt 156 leerlingen in het 1ste leerjaar van de 1ste graad.

De vijf overige scholen die gecontacteerd werden, waren niet bereid deel te nemen aan het onderzoek. Drie van de vijf scholen gaven geen specifieke reden op, de twee andere scholen vonden het onderzoek niet interessant genoeg om deel te nemen.

2.3 Beschrijving van de respondenten

In totaal werkten drie scholen mee aan het onderzoek, wat betekent dat 288 leerlingen en hun ouders gecontacteerd werden voor vrijwillige deelname aan de enquête. Uiteindelijk waren er 153 respondenten voor het onderzoek. De responsgraad bedroeg dan ook 53,13 procent. De respondenten namen tevens in alle anonimiteit deel aan de enquête.

3 Dataverzameling

In oktober 2014 werden de acht secundaire scholen uit de regio Zuid-Limburg telefonisch en per mail gecontacteerd met de vraag tot vrijwillige deelname aan het onderzoek. Na bevestiging door de drie deelnemende scholen werd begin november 2014 de begeleidende brieven naar de scholen gebracht en uitgedeeld in de verschillende klassen. De begeleidende brief en hyperlink naar de elektronische enquête werd tevens door de secretariaatsmedewerkers van de deelnemende scholen via het elektronisch leerplatform 'smartschool' naar de leerlingen en ouders gestuurd. Op 1 november 2014 werd de elektronische enquête openbaar gemaakt voor respondenten en dit tot 31 december 2014. Begin december 2014 werd opnieuw contact opgenomen met de deelnemende scholen met de vraag een herinneringbericht tot deelname aan het onderzoek via het elektronisch leerplatform naar de leerlingen en hun ouders te sturen, hetgeen ook gebeurde. Op 31 december 2014 werd de enquête afgesloten en werd afgeklokt op 153 respondenten. De verwerking van de ingevulde enquêtes gebeurde automatisch door de website waarop de enquête werd afgenomen. Op basis van deze verwerking kan de onderzoeker de resultaten bespreken en hieruit conclusies trekken.

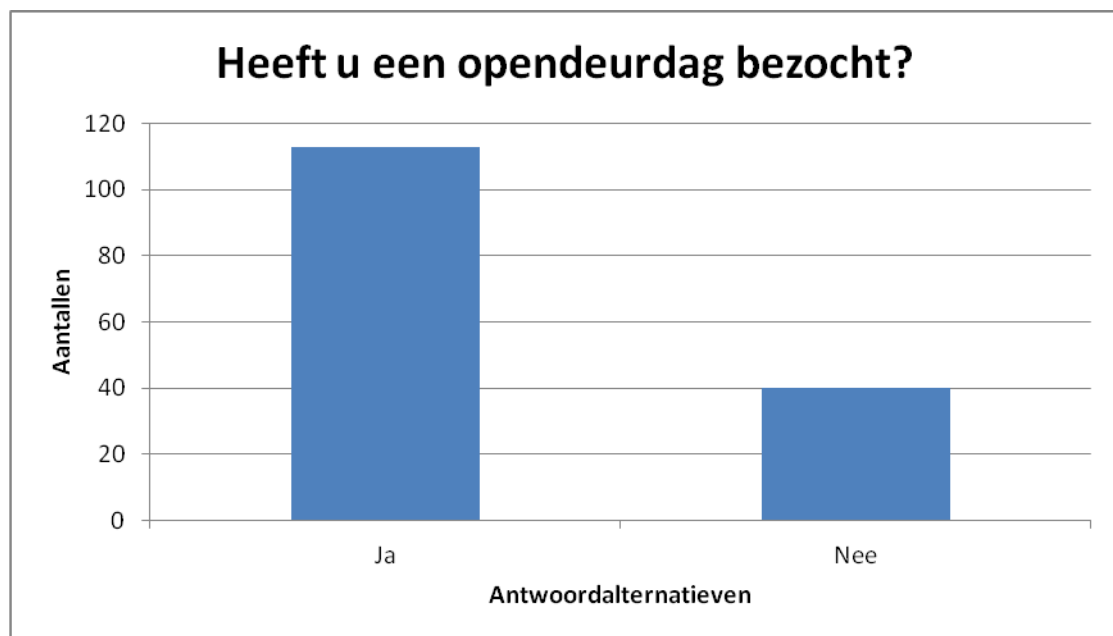
Deel 3 onderzoeksresultaten

In wat volgt, worden de resultaten van het kwantitatief onderzoek besproken.

1 Ouders over deelname aan opendeurdagen

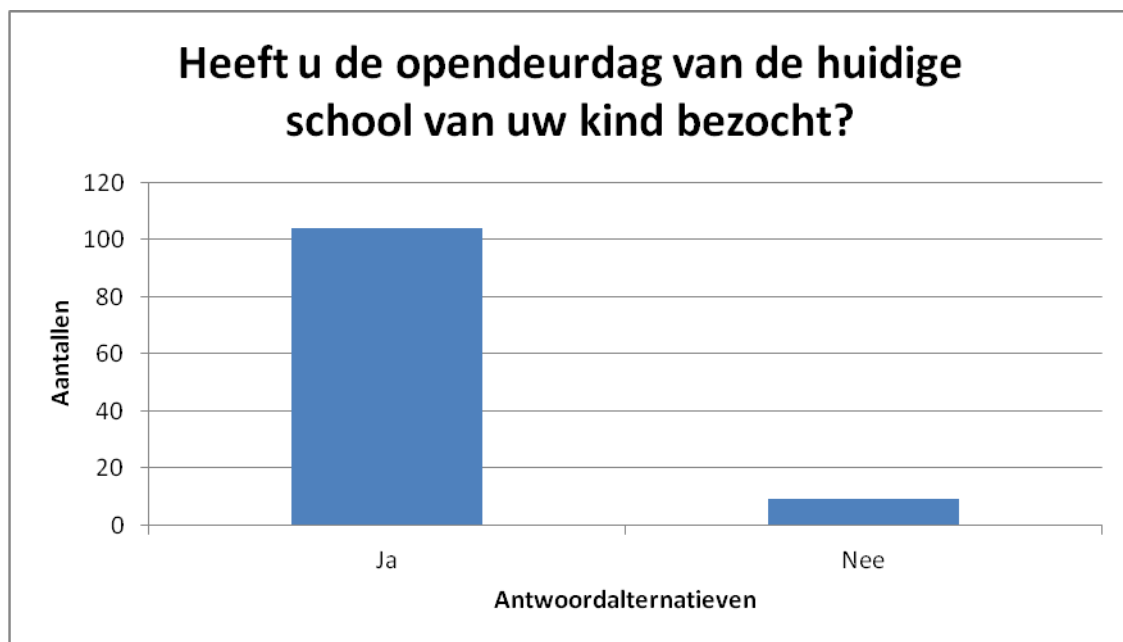
Vraag 1: Heeft u een opendeurdag(en) bezocht?

Ja	113	73,86%
Nee	40	26,14%

Vraag 2: Heeft u de opendeurdag van de huidige school van uw kind bezocht?

Ja	104	92,04%
Nee	9	7,96%

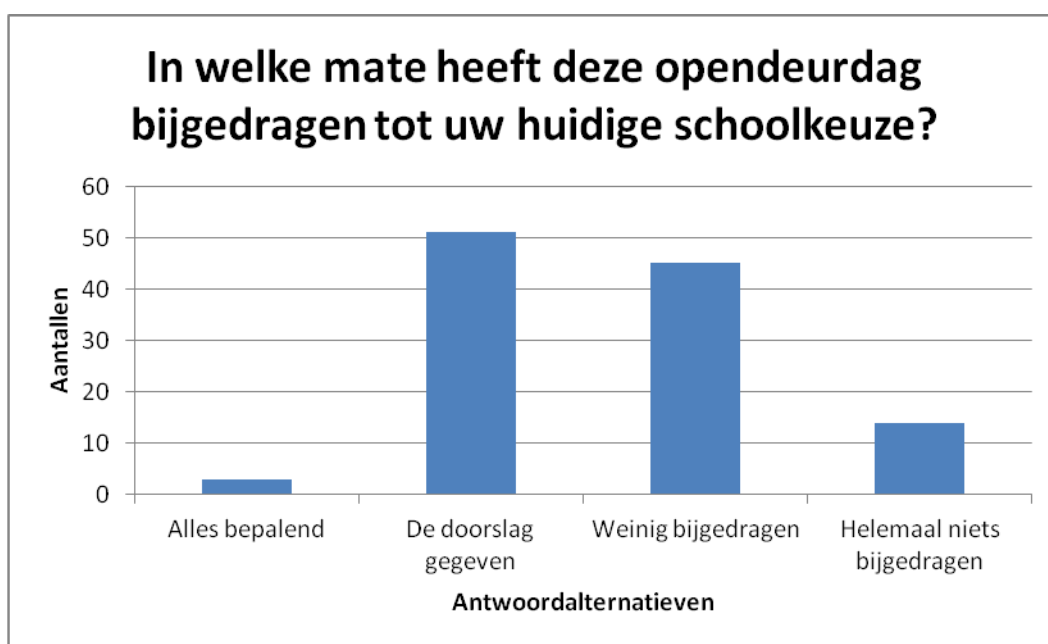

3/4 van de respondenten (73,86%) bezochten één of meerdere opendeurdagen, wat duidt op een grote interesse van leerlingen en hun ouders in het aanbod van secundaire scholen. De opendeurdag van de uiteindelijk gekozen secundaire school werd door bijna alle respondenten (92,04%) bezocht. Dit wijst er op dat leerlingen en hun ouders zo goed als altijd de secundaire school waarvoor ze kiezen vooraf een bezoek brengen. 7,96% van de respondenten koos echter voor een school zonder deze vooraf te hebben bezocht. De redenen hiervoor kunnen divers zijn, gaande van geen interesse tot kennis van de school door broers/zussen die er reeds school lopen. Vermits de respondenten die bij vraag 1 het antwoord 'nee' aanduiden meteen verder gingen naar vraag 7, konden enkel respondenten die een opendeurdag bezochten vraag 2 invullen. Van de respondenten die een opendeurdag bezochten, ging 7,96% niet naar de opendeurdag van de later gekozen school. Dit kan erop wijzen dat een broer/zus reeds op deze school zat of dat de ouders de school reeds goed kenden. Dit betekent echter wel dat deze groep ouders/leerlingen een andere secundaire school bezochten, waarschijnlijk om een vergelijking te kunnen maken met de reeds gekende school.

2 Bijdrage opendeurdagen aan schoolkeuze

Vraag 3: In welke mate heeft deze opendeurdag bijgedragen tot uw huidige schoolkeuze?

Alles bepalend	3	2,65%
De doorslag gegeven	51	45,13%
Weinig bijgedragen	45	39,82%
Helemaal niets bijgedragen	14	12,39%

Vraag 4: Lag de schoolkeuze reeds vast voor het bezoek aan de opendeurdag(en)?

Ja	48	42,48%
Nee	65	57,52%

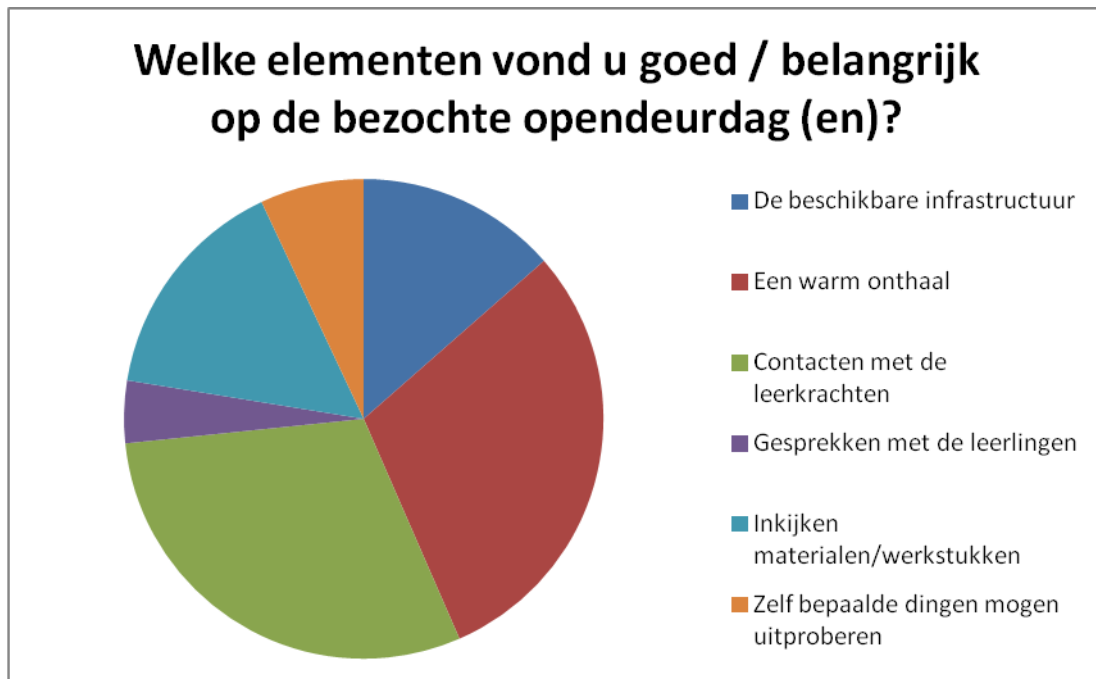
Opendeurdagen dragen bij de respondenten slechts in beperkte mate bij tot de schoolkeuze. Bij slechts 2,65% van de respondenten was het bezoek aan de opendeurdag alles bepalend voor de huidige schoolkeuze. 45,13% van de deelnemende ouders geeft aan dat het bezoek aan een opendeurdag de doorslag gaf voor de huidige schoolkeuze. Dit betekent dat voor bijna de helft van de respondenten deelname aan een opendeurdag bijdroeg tot de schoolkeuze. Anderzijds hechten dus ook ongeveer de helft van de respondenten (52,21%) weinig tot geen belang aan een opendeurdag bij de schoolkeuze. Voor 12,39% van de deelnemers heeft de opendeurdag zelfs helemaal niet bijgedragen tot de schoolkeuze.

Bij 42,48% van de respondenten lag de schoolkeuze al vast voor het bezoek aan de opendeurdag. 57,52% van de deelnemers besliste nog niet over de schoolkeuze voor het bezoek aan de opendeurdag. Toch zijn er ook bij de ouders bij wie de schoolkeuze vooraf niet vastlag bij wie de opendeurdag weinig tot niets heeft bijgedragen vermits bij 42,48% van de respondenten de schoolkeuze reeds vooraf vastlag en 52,21% van ouders weinig tot geen belang hechten aan de opendeurdag.

3 Kwaliteit opendeurdagen

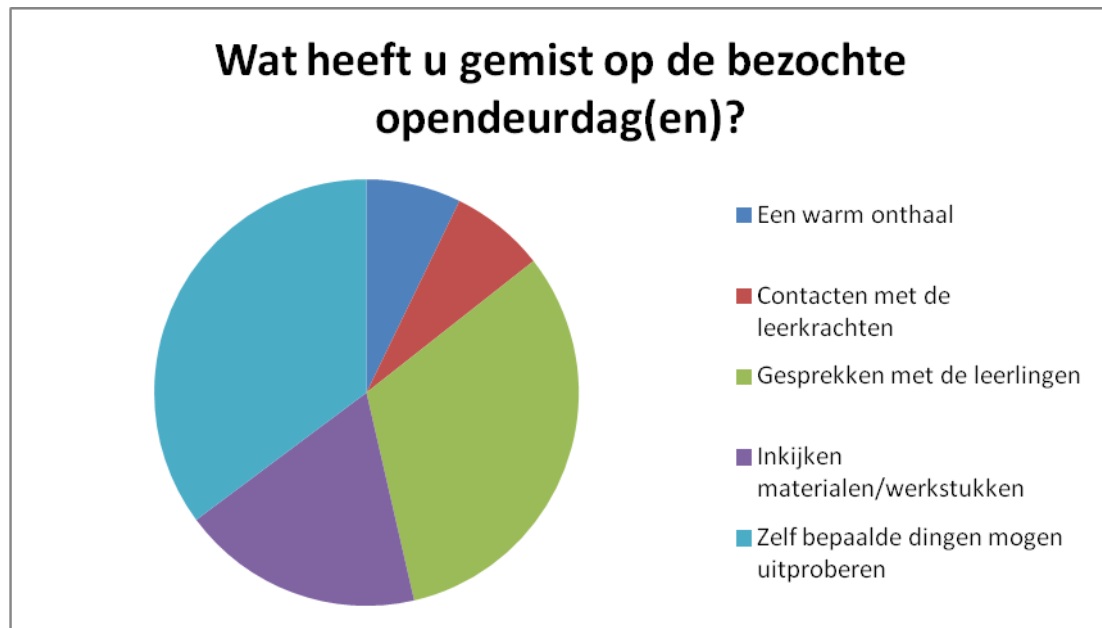
Vraag 5: Welke elementen vond u goed / belangrijk op de bezochte opendeurdag(en)?

De beschikbare infrastructuur	29	25,66%
Een warm onthaal	64	56,64%
Contacten met de leerkrachten	64	56,64%
Gesprekken met de leerlingen	9	7,96%
Inkijken materialen/werkstukken	33	29,20%
Zelf bepaalde dingen mogen uitproberen	15	13,27%

Vraag 6: Wat heeft u gemist op de bezochte opendeurdag(en)?

Een warm onthaal	9	7,96%
Contacten met de leerkrachten	9	7,96%
Gesprekken met de leerlingen	40	35,40%
Inkijken materialen/werkstukken	23	20,35%
Zelf bepaalde dingen mogen uitproberen	44	38,94%

Het warme onthaal en contact met leerkrachten tijdens de opendeurdagen konden de respondenten het meest bekoren. Gesprekken met leerlingen en zelf bepaalde dingen mogen uitproberen vonden de respondenten minder goed aan de bezochte opendeurdagen. Logische resultaten vermits de respondenten wanneer gevraagd wordt naar gemiste activiteiten tijdens opendeurdagen deze twee feiten aanhalen. Ook het inkijken van materialen en werkstukken wordt in vrij grote mate gemist door de respondenten, wat erop kan wijzen dat scholen vooraf toch niet graag te koop lopen met hun cursussen. Het gebrek aan gesprekken met leerlingen kan wijzen op het feit dat scholen leerlingen niet zo graag optrommelen om een deel van hun vrije tijd op school door te brengen, het feit dat aanwezige leerlingen niet graag in gesprek gaan met ouders tijdens opendeurdagen of dat ouders vinden dat er te weinig leerlingen aanwezig zijn om met iedereen een gesprek te kunnen voeren. Dat de respondenten het warme onthaal en contact met leerkrachten als meest positieve punten aanhalen, komt voort uit het feit dat scholen tijdens opendeurdagen zich van hun beste kant willen laten zien om zo toekomstige leerlingen en hun ouders aan zich te binden. Mensen een goed en warm gevoel bijbrengen gebeurt dikwijls bij het eerste contact, in dit geval het onthaal op de opendeurdagen en het eerste contact met de leerkrachten.

4 Motieven voor schoolkeuze

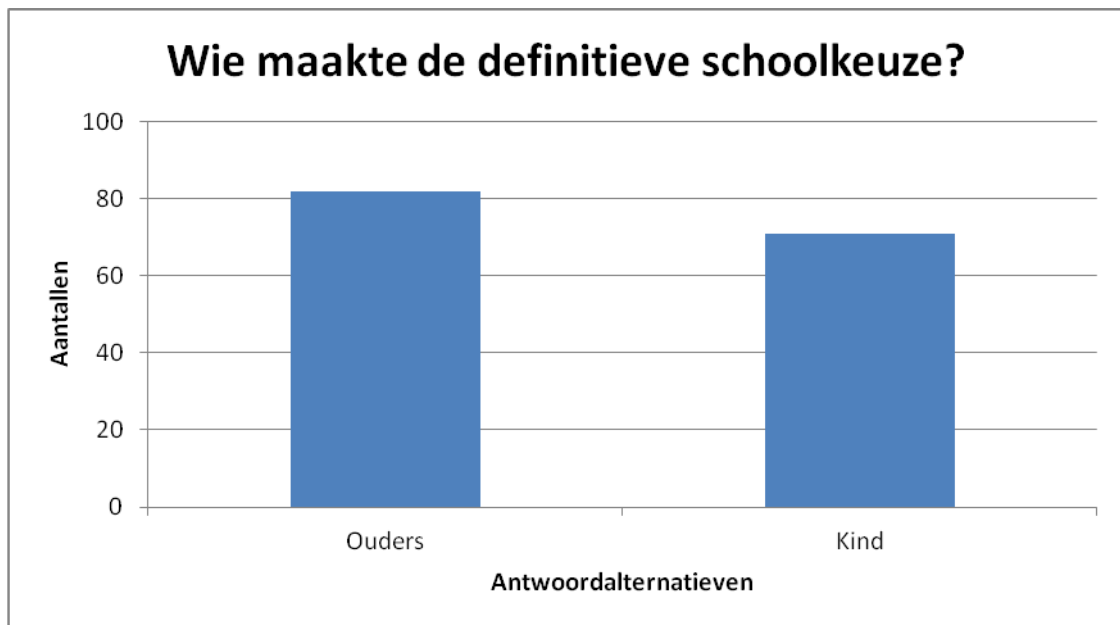
Vraag 7: Wat was de belangrijkste reden om voor uw huidige school te kiezen?

Ligging	34	22,22%
Schoolsfeer (opgedaan tijdens opendeurdag)	9	5,88%
Leerkrachten (waarmee gesproken tijdens opendeurdag)	9	5,88%
Studieaanbod	59	38,56%
Broer / zus op school	42	27,45%
Goede infrastructuur	3	1,96%
Levensbeschouwing	1	0,65%

Vraag 8: Wie maakte de definitieve schoolkeuze?

Ouders	82	53,60%
Kind	71	46,40%

De respondenten halen als belangrijkste reden voor de keuze van hun school de ligging, studieaanbod en familieleden die reeds op de school zitten aan. Elementen die rechtstreeks aansluiten bij de opendeurdagen (zoals schoolsfeer, leerkrachten) scoren minder goed. Deze resultaten bevestigen in grote mate de bevindingen uit de literatuurstudie waarbij het onderwijsaanbod en ligging of bereikbaarheid van de school ook als belangrijke schoolkeuzemotieven worden aangehaald. Opvallend is ook dat in de literatuur weinig tot geen sprake is van de sfeer opgedaan tijdens opendeurdagen en in dit kwantitatief onderzoek dit element ook weinig tot niet scoort. Feit is wel dat in de literatuur levensbeschouwing als vrij belangrijk element wordt aangehaald voor de schoolkeuze en in dit onderzoek slechts 1 respondent dit element aanhaalt als doorslaggevend in de schoolkeuze. De reden hiervoor kan wel zijn dat ouders levensbeschouwing als religieus aspect beschouwen en in de literatuur vooral de verdeling in gemeenschapsonderwijs en katholiek onderwijs onder de noemer levensbeschouwing plaatsen. Wanneer bevraagd wordt wie de definitieve schoolkeuze maakte, zien we dat de ouders licht in het voordeel zijn. Globaal kan echter gesteld worden dat er een ex aequo bestaat tussen de ouders en de leerlingen wat de definitieve schoolkeuze betreft, een hele vooruitgang tegen pakweg 20-30 jaar geleden waar toch in 90% van de gevallen de ouders de definitieve schoolkeuze maakte, zo blijkt uit de bestudeerde literatuur.

5 Vergelijking resultaten landelijke en stedelijke regio

Qua bezoeken aan opendeurdagen bestaat er geen significant verschil tussen de landelijke en stedelijke regio, al ligt de deelname aan opendeurdagen bij de respondenten uit de landelijke regio (74%) iets hoger dan in de stedelijke regio (66%). In de landelijke regio bezochten 10% meer respondenten de opendeurdag van de huidige school dan in de stedelijke regio, al ligt het percentage bij beide regio's zeer hoog.

Bij zowel de landelijke als stedelijke regio is het bezoek aan de opendeurdag over het algemeen doorslaggevend geweest voor de huidige schoolkeuze. Tussen beide regio's bestaat er wel een groot verschil in respondenten voor wie het bezoek aan een opendeurdag allesbepalend was. Bij de stedelijke regio was voor 22% van de deelnemers een bezoek aan een opendeurdag allesbepalend, terwijl dit percentage in de landelijke regio slechts 2,65% bedraagt. Het aantal respondenten voor wie een bezoek weinig tot helemaal niet bijdroeg bij de schoolkeuze bevindt zich bijgevolg hoger in de stedelijke regio dan in de landelijke regio. Algemeen kan gesteld worden dat binnen de stedelijke regio een bezoek aan een opendeurdag bepalender is voor de schoolkeuze dan binnen de landelijke regio, er is immers een verschil van zo'n 20% op te merken in bepalendheid tussen de stedelijke en landelijke regio. Dit verschil kan ontstaan door de grotere keuzemogelijkheid binnen de stedelijke regio. Er bevinden zich immers meer secundaire scholen binnen de stedelijke regio dan binnen de landelijke regio, wat een keuze derhalve bemoeilijkt. Door een bezoek te brengen aan een opendeurdag kan deze moeilijker keuze vergemakkelijkt worden en bepalender zijn dan binnen de landelijke regio. Binnen de stedelijke regio ligt de schoolkeuze bij een groter percentage aan leerlingen reeds vast voor een bezoek aan de opendeurdagen dan in de landelijke regio, al is het verschil niet bijzonder groot.

In beide regio's vinden de respondenten vooral het warme onthaal en contact met leerkrachten tijdens de opendeurdagen belangrijk. In beide regio's worden vooral de gesprekken met leerlingen gemist. Waar in de landelijke regio ook een groot aantal respondenten aangeeft dat ze het gemist hebben om zelf dingen te kunnen uitproberen, wordt dit in de stedelijke regio minder gemist.

Qua belangrijkste reden om voor de huidige school te kiezen bestaat er in de stedelijke regio slechts een klein verschil in percentage tussen de verschillende keuzemogelijkheden, dit verschil is in de landelijke regio veel groter. In de landelijke regio wegen het studietoeraanbod, broers/zus op school en de ligging het zwaarst door. De andere keuzemogelijkheden zijn eigenlijk verwaarloosbaar. In de stedelijke regio weegt de ligging van de school ook zwaar door als keuzemogelijkheid, maar het studietoeraanbod en broers/zus op school worden hier minder belangrijk geacht. Waar de schoolsfeer opgedaan tijdens de opendeurdag zo goed als niet wordt aangehaald als studietoerkeuzemotief binnen de landelijke regio, wordt dit in de stedelijke regio als keuzemotief nummer twee aangehaald. Er bestaat dus duidelijk een verschil in studietoerkeuzemotieven tussen de landelijke en stedelijke regio. Binnen de stedelijke regio is het ook vooral de leerling zelf die de schoolkeuze maakt, terwijl in de landelijke regio toch nog vooral de ouders de studietoerkeuze maken. Dit is waarschijnlijk te wijten aan een verschil in mentaliteit tussen de stedelijke en landelijke bevolking.

Besluit

Uit beschikbare literatuur blijkt dat ouders bij de keuze van een secundaire school voor hun kind zich vooral baseren op onderwijskwaliteit. Deze onderwijskwaliteit wordt bepaald door een aantal indicatoren zoals levensbeschouwing, heterogeniteit, prestaties en resultaten, sociale vaardigheden, de aandacht voor leerstoornissen en de aangeboden onderwijsvormen. De invloed van opendeurdagen bij de keuze van een secundaire school komt weinig tot niet aan bod in de beschikbare literatuur.

Uit het gevoerde kwantitatief onderzoek blijkt dat het merendeel van de respondenten wel een bezoek aan één of meerdere opendeurdagen brengt, maar de bijdrage van deze opendeurdagen tot de keuze van een secundaire school valt echter wat tegen. Voor ongeveer de helft van de respondenten draagt een bezoek aan een of meerdere opendeurdagen bij tot de definitieve schoolkeuze.

Een warm onthaal en het contact met leerkrachten ervaren de respondenten als beste / belangrijkste elementen op de bezochte opendeurdagen. Het zelf mogen uitproberen van bepaalde dingen en gesprekken met leerlingen werden het meest gemist bij de respondenten.

Vooraf het studieaanbod, de ligging van de school en het feit of er reeds broers / zussen op zitten zijn de belangrijkste motieven van de respondenten om voor hun huidige school te kiezen.

Zowel de landelijke als stedelijke regio kennen een grote deelname aan opendeurdagen. Binnen de stedelijke regio weegt het bezoek aan een opendeurdag wel zwaarder door bij de keuze van een secundaire school dan binnen de landelijke regio.

Om de resultaten van het kwantitatief onderzoek te concretiseren en specifieke redenen aan de bevonden resultaten te kunnen koppelen, is een kwalitatief onderzoek in de toekomst gewenst. Hierbij kan een selectie van leerlingen en ouders gemaakt worden waarmee een semi-gestructureerd interview gevoerd wordt.

Het onderzoeksproces verliep op een vrij vlotte manier. Scholen werden telefonisch en per mail gecontacteerd, wat leidde tot een deelname van drie scholen. Om tot een grotere deelname te leiden, konden scholen misschien persoonlijk gecontacteerd worden door langs te gaan op het secretariaat. De verkregen respons en verwerking van resultaten verliepen zonder problemen. De resultaten werden teruggekoppeld naar de deelnemende scholen met de vraag hun bedenkingen mee te delen. Op deze vraag kwam echter geen reactie, hetgeen een spijtige zaak voor het onderzoeksproces is.

Bibliografie

- Agirdag, O., Loobuyck, P., & Van Houtte, M., Determinants of attitudes toward muslim students among Flemish teachers: a research note, Journal for the Scientific Study of Religion, 51(2), 2012;
- Avramidis, E., & Norwich, B., Teachers' attitudes towards integration/inclusion: a review of the literature, European Journal of Special Needs Education, 17(2), 2002;
- Bagley, C., Woods, P.A., & Glatter, R., Rejecting Schools: Towards a fuller understanding of the process of parental choice, School Leadership & Management: Formerly School Organisation, 21(3), 2002;
- Boyd, D., & Arnold, M.L., Teachers' beliefs, antiracism and moral education: problems of intersection, Journal of Moral Education, 29(1), 2000;
- Bottu, G., Thematische studie: Lokale demografie: migratie, vergrijzing en beleid. Geraadpleegd op http://www.provant.be/binaries/TS_demografie_lores_19jantg_tcm7-145221.pdf, 2011;
- Bulman, R.C., School-choice stories: the role of culture, Sociological Inquiry, 74(4), 2004;
- Coenders, M., Lubbers, M., & Scheepers, P., Weerstand tegen scholen met allochtone kinderen, de etnische tolerantie van hoger opgeleiden op de proef gesteld, Mens En Maatschappij, 79(2), 2004;
- Creten, H., Douterlungne, M., Verhaeghe, J.P., & De Vos, H., Voor elk wat wils. Schoolkeuze in het basis- en secundair onderwijs, Leuven: Katholieke Universiteit Leuven, Hoger Instituut voor de Arbeid, 2000;
- De Maeyer, S., & Donche, V., Het semi-gestructureerde interview: een open leerpakket, Antwerpen: Universiteit Antwerpen, 2011;
- Denessen, E., Opvattingen over onderwijs: Leerstof- en leerlinggerichtheid in Nederland, Leuven-Apeldoorn: Garant, 2000;
- De Fraine, B., Het ideale schoolklimaat: prestatiegericht of gemeenschapsgericht?, Impuls, 34(3), 2004;
- Dronkers, J., Do public and religious schools really differ? Assessing the European evidence, Washington DC: Brookings Institution Press, 2004;
- Dronkers, J., & Robert, P., School choice in the light of the effectiveness differences of various types of public and private schools in 19 OECD countries, Journal of School Choice, 2(3), 2008;
- Ghesquière, P., Dyslexie : Wat kan de wetenschap ons vertellen? Percentiel, 7(2), 2002;
- Hattie, J.A.C., Visible Learning, Abingdon: Routledge, 2009;
- Herweijer, L., & Vogels, R., Ouders over opvoeding en onderwijs, Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau, 2004;
- Jungbluth, P., De ongelijke basisschool, Nijmegen: Instituut voor toegepaste sociale wetenschappen, 2003;
- Karsten, S., Roeleveld, J., Ledoux, G., Felix, C., & Elshof, D., Schoolkeuze in een multi-etnische samenleving, Amsterdam: SCO-Kohnstamm Instituut, 2002;

- Kavadias, D., Overleven in de klas...De invloed van de onderwijsvormen op de attitudes van leerkrachten secundair onderwijs in Vlaanderen, PSW-paper Sociale Wetenschappen, 2003;
- Lesaffer, P., Gemeenschapsonderwijs wil niet meer de Calimero zijn, De standaard, 2007.
- Metselaar, T., Een zwarte of een witte school? Een onderzoek naar de opvattingen van ouders over etniciteit bij de keuze van een basisschool voor hun kind, Tilburg: Wetenschapswinkel, 2005;
- Netjes, J., Van De Werfhorst, H., Karsten, S., & Bol, T., Onderwijsstelsels en non-cognitieve uitkomsten van onderwijs, Amsterdam: AMCIS, 2011;
- Opendakker, M.C. & Van Damme, J., Differences between secondary schools: A study about school context, group composition, school practice, and school effects with special attention to public and Catholic schools and types of schools, An International Journal of Research, Policy and Practice, 17(1), 2006;
- O'Shaughnessy, T., Parental choice and school quality when peer and scale effects matter, Economics of Education Review, 26, 2007;
- Pannecoucke, I., Gewikt en Gewogen: schoolkeuze tussen principe en feiten, Antwerpen: UA - OASeS, 2005;
- Rijnen, P., Vele wegen leiden naar school: Een onderzoek naar de rol van het imago van een basisschool bij het keuzeproces van ouders van potentiële leerlingen, 2007;
- Van Gasse, R., & Van Cauteren, C., Maatschappelijk aanzien van onderwijsvormen: Feit of mythe?, (Masterproef, Universiteit Antwerpen, België), 2011;
- Van Houtte, M., De verschillen tussen onderwijsvormen: een kwestie van culturen, Caleidoscoop, 2009;
- Engelen, I., & Gryp, H., Studie en schoolkeuze bij de overgang naar het SO: Wat zeggen ouders hierover?, Caleidoscoop, 1994;
- Vlaamse Ministerie van Onderwijs en Vorming. (2006). Beleidsvoerend vermogen van Vlaamse basis- en secundaire scholen, Geraadpleegd op www.ond.vlaanderen.be/obpwo/projecten/2003/0307/brochure.pdf, 2006;
- Vlaamse Ministerie van Onderwijs en Vorming, Statistisch jaarboek van het Vlaams onderwijs Schooljaar 2011-2012, Geraadpleegd op www.ond.vlaanderen.be/onderwijsstatistieken, 2012;
- Vlaamse Onderwijsraad, Advies over inclusief onderwijs, Geraadpleegd op www.vlor.be/advies/advies-over-inclusief-onderwijs; 1998.

Bijlagen

Bijlage 1: brief naar ouders

Hogeschool PXL
Dpt. PXL-Education
Campus Vildersstraat
Vildersstraat 5
B-3500 Hasselt
www.pxl.be

Hasselt, 3 november 2014

Aan de ouders en leerlingen van
1ste jaar secundair onderwijs

Enquête schoolkeuze

Geachte ouder(s)
Beste leerling(e)

In het kader van mijn afstudeerproject binnen de lerarenopleiding secundair onderwijs aan Hogeschool PXL voer ik een onderzoek naar het rendement van opendeurdagen bij de keuze van een secundaire school.

Via deze enquête probeer ik een beter inzicht te krijgen in welke mate een opendeurdag bijdraagt tot de keuze van een secundaire school. Vermits u pas net een schoolkeuze hebt gemaakt voor uw zoon / dochter, bent u het best geplaatst een antwoord te geven op deze vraag.

Daarom vindt u op volgende internetlink een korte enquête terug.

<http://www.enquetemaken.be/toonenquete.php?id=205486>

Ik zou u even een paar minuten van uw tijd willen vragen om deze vragenlijst in te vullen. Op die manier helpt u mij met mijn onderzoek en krijgen de scholen een beter zicht op de effectiviteit en efficiëntie van een opendeurdag. Zo kunnen zij in de toekomst misschien alternatieven uitwerken als blijkt dat een opendeurdag niet het gewenste rendement haalt.

Deelname aan de enquête staat vrij! Als u wil deelnemen, gelieve de enquête voor 31 januari 2015 online in te vullen. De school zal deze begeleidende brief en de link naar de enquête ook op uw Smartschool-account plaatsen, zo kan u makkelijk doorklikken naar de enquête. Ouders die een uitgebreider gesprek willen voeren over de studie- en schoolkeuze zijn tevens van harte welkom! Indien u dit wenst, kan u onderaan de enquête uw naam en e-mailadres nalaten. Ik neem spoedig contact op om een afspraak te maken. Op die manier kan u in een uitgebreider gesprek aangeven wat u goed en minder goed vond aan de opendeurdag(en) die u bezocht heeft en tips / verbeterpunten meegeven aan scholen. De scholen zullen deze tips graag meenemen om in de toekomst nog beter aan de verwachtingen te voldoen.

Op voorhand bedankt voor de medewerking!

Met vriendelijke groeten

Gert-Jan Houwaer
Student lerarenopleiding
Hogeschool PXL

Annemie Skopinski
Promotor afstudeerproject

Bijlage 2: enquête

1. Heeft u een opendeurdag(en) bezocht? (Indien nee, ga naar vraag 7)
 - Ja
 - Nee

2. Heeft u de opendeurdag van de huidige school van uw kind bezocht?
 - Ja
 - Nee

3. In welke mate heeft deze opendeurdag bijgedragen tot uw huidige schoolkeuze?
 - Alles bepalend
 - De doorslag gegeven
 - Weinig bijgedragen
 - Helemaal niets bijgedragen

4. Lag de schoolkeuze reeds vast voor het bezoek aan de opendeurdag(en)?
 - Ja
 - Nee

5. Welke elementen vond u goed / belangrijk op de bezochte opendeurdag(en)?
 - De beschikbare infrastructuur / uitrusting
 - Een warm onthaal
 - Contacten met de leerkrachten
 - Gesprekken met de leerlingen
 - Inkijken materialen / werkstukken
 - Zelf bepaalde dingen mogen uitproberen
 - Andere:

6. Wat heeft u gemist op de bezochte opendeurdag(en)?
 - Een warm onthaal
 - Contacten met de leerkrachten
 - Gesprekken met de leerlingen
 - Inkijken materialen / werkstukken
 - Zelf bepaalde dingen mogen uitproberen
 - Andere:

7. Wat was de belangrijkste reden om voor uw huidige school te kiezen?
 - Ligging
 - Schoolsfeer (opgedaan tijdens opendeurdag)
 - Leerkrachten (waarmee gesproken tijdens opendeurdag)
 - Studieaanbod
 - Broer / zus op school
 - Goede infrastructuur
 - Levensbeschouwing

8. Wie maakte de definitieve schoolkeuze?
- Ouders
 - Kind